

Από την Μπολόνια στα Μνημόνια: η πλήρης κατεδάφιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Μια από τις προτεραιότητες για το καταρρέον διεφθαρμένο πολιτικό σύστημα, που μετατρέπει τη χώρα σε προτεκτοράτο του διεθνούς και εγχώριου μεγάλου κεφαλαίου, είναι να κατεδαφίσει ό,τι έχει απομείνει από τη δημόσια δωρεάν τριτοβάθμια εκπαίδευση.

Ο «εκσυγχρονισμός» του δημόσιου πανεπιστημιακού συστήματος ξεκίνησε με τη σταδιακή επιβολή της διαδικασίας «Μπολόνια» και πήρε διαστάσεις γενικής κατεδάφισης στο πλαίσιο των μνημονίων. Σε αυτήν την επίθεση, παρά το πλήθος των «προθύμων» και τον επικοινωνιακό πόλεμο, αντιτάχθηκε μεγάλο μέρος της πανεπιστημιακής κοινότητας (διδάσκοντες, φοιτητές, διοικητικό προσωπικό).

Σύντομο ιστορικό

Τα πρώτα «χτυπήματα» δόθηκαν από την τότε κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ με υπουργό παιδείας τον Κ. Ευθυμίου. Ακολούθησε η ΝΔ με τη Μ. Γιαννάκου και η προσπάθεια κατάργησης των «συνταγματικών εμποδίων» του άρθρου 16 ώστε να επιτραπούν τα ιδιωτικά πανεπιστήμια, που το κίνημα για δημόσια και

δωρεάν ανώτατη εκπαίδευση απέτρεψε. Παράλληλα, ψήφισαν ένα νέο νόμο-πλαίσιο, που ακύρωνε βασικά χαρακτηριστικά του νόμου-πλαίσιο του 1982, στον οποίο αντιτάχθηκε αποφασιστικά η πανεπιστημιακή κοινότητα. Σαν «αντιστάθμισμα» του άρθρου 16 ψήφισαν την καταρχήν αναγνώριση Κολεγίων και παραρτημάτων πανεπιστημίων του εξωτερικού. Ακολούθησαν «διορθώσεις» του νόμου-πλαίσιο και νέες προνομιακές ρυθμίσεις για τους ιδιοκτήτες των Κολεγίων και των παραρτημάτων από τους επόμενους υπουργούς παιδείας, Α. Σπηλιωτόπουλο και Ε. Στυλιανίδη.

Όλα αυτά όμως θεωρήθηκαν «άτολμες» παρεμβάσεις και γι' αυτό, με την επόμενη άνοδο του ΠΑΣΟΚ, στο πλαίσιο των μνημονίων της γενικής κατεδάφισης και εκποίησης που ανέλαβε να διεκπεραιώσει, οι Γ. Παπανδρέου και Α. Διαμαντοπούλου «τόλμησαν». Δηλώνοντας ότι «το δημόσιο πανεπιστήμιο όπως το ξέρουμε έχει πλέον ολοκληρώσει τον ιστορικό του ρόλο», μετά από μια ακραία εκστρατεία συκοφάντησης και δυσφήμισης του, νομοθέτησαν την «αλλαγή του DNA της ανώτατης εκπαίδευσης» (έτσι το χαρακτηρίσαν)! Το εγχείρημά τους στηρίχθηκε από το σύνο-

λο σχεδόν των καθεστωτικών δυνάμεων. Είναι χαρακτηριστικό το ότι, πανηγυρίζοντας μέσα στη Βουλή, ιδιαίτερα για την «επιτέλους» κατάργηση του πανεπιστημιακού ασύλου –βασικού «γονιδίου» του «DNA»– στελέχη της άκρας δεξιάς δήλωναν ότι «ήρθε η ώρα να καθαρίσουμε τα πανεπιστήμια από την Αριστερά». Έκτοτε έχουμε συχνές εισαγγελικές παρεμβάσεις και διώξεις, και εισβολή των ΜΑΤ, αυτεπάγγελτα ή ακόμη και μετά από αίτημα πρωτανικών αρχών!

Αλλά και πάλι η πανεπιστημιακή κοινότητα (διδάσκοντες, φοιτητές, διοικητικό προσωπικό, με αποφάσεις των συλλογικών τους οργάνων: Σύλλογοι, Σύγκλητοι, Γ.Σ. Τμημάτων, Σύνοδος Πρυτάνεων) τάχθηκε κατά του νέου νόμου. Αυτή η αντίθεση υποχρέωσε το υπουργείο να λάβει άκρως αυταρχικά μέτρα επιβολής, περιόρισε τους υποψήφιους για τη νέα διοίκηση κυρίως σε ένθερμους υποστηρικτές του «εκσυγχρονισμού» και γενικά «πρόθυμους» ενώ, επίσης, επέτρεψε στις μαχόμενες δυνάμεις του πανεπιστημιακού κινήματος να αποτρέψουν την τότε εκλογή των νέων διοικήσεων. Ήταν μια επιτυχία!

Αλλά, για την πλήρη κατεδάφιση είχαν ανάγκη τη νέα ανεξέλεγκτη, αυθαίρετη, αντιδημοκρατική και αντιακαδημαϊκή διοίκηση – τα Συμβούλια Ιδρύματος. Γι' αυτό, μετά την κατάρρευση του ΠΑΣΟΚ, η τρικομματική κυβέρνηση (ΝΔ, ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ) με υπουργό τον Κ. Αρβανιτόπουλο ανέλαβε να ολοκληρώσει το «έργο». Ψήφισε μέσα στο καλοκαίρι «διορθώσεις» του πρόσφατου νόμου και επέβαλε ακόμη πιο αυθαίρετα και αντιδημοκρατικά μέτρα για να ξεπεράσει τις αντιστάσεις της πανεπιστη-

μακής κοινότητας. Σαν «ύστατο» μέσον επέβαλε την «εικονική δημοκρατία» της ηλεκτρονικής ψήφου. Ένα σύστημα ελεγχόμενο από το υπουργείο μέσω ενός μηχανισμού εκτός των ιδρυμάτων, που στην εφαρμογή του αποδείχθηκε διαβλητό και αυθαίρετο. Όμως σ' αυτόν τον εκβιασμό, ενώ οι αντιδράσεις συνεχίστηκαν σχεδόν σε όλα τα ιδρύματα, υποχώρησε, δυστυχώς, σημαντικό μέρος των μελών ΔΕΠ, δηλαδή και μέρος εκείνων που αντιτάσσονται στον νέο νόμο.

Επίσης, η τριμερής κυβέρνηση, «ολοκληρώνοντας» την ιδιωτικοποίηση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, ψήφισε την εκχώρηση πλήρους ισοτιμίας στα Κολέγια και στα παραρτήματα, πράξη που ισοπεδώνει τα πτυχία των δημόσιων ιδρυμάτων, τετραετούς και πενταετούς διάρκειας! Μια ενέργεια που ξεσήκωσε ακόμη και τα καθεστωτικά φερέφωνα της ΠΟΣΔΕΠ (μιας σύμπραξης πανεπιστημιακών από ΠΑΣΟΚ, ΔΗΜΑΡ και πανεπιστημιακών της Ιατρικής από τη δεξιά).

Στόχοι του «εκσυγχρονισμού»

Κεντρικός στόχος των «μεταρρυθμίσεων» τους είναι η δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς «υπηρεσιών τριτοβάθμιας κατάρτισης», αντί της δημόσιας και δωρεάν ανώτατης εκπαίδευσης, δηλαδή των πανεπιστημιακών σπουδών σε συγκεκριμένες επιστήμες. Σ' αυτή την αγορά θα συμμετέχουν «ισότιμα» τόσο το απαξιωμένο, υποβαθμισμένο και συρρικνωμένο μέσα από τις διαδοχικές «μεταρρυθμίσεις» του και συστηματικά δυσφημισμένο, δημόσιο πανεπιστημιακό σύστημα,

όσο και τα διάφορα Κολέγια – επιχειρήσεις εγχώριες ή παραρτήματα πανεπιστημίων του εξωτερικού που λειτουργούν με το σύστημα δικαιόχρησης, όπως οι εμπορικές φίρμες.

Παράλληλα, θεσμοθέτησαν ένα σύστημα ενιαίας μεταλυκειακής εκπαίδευσης στο οποίο ενσωματώνεται κάθε μορφή τυπικής ή και μη τυπικής εκπαίδευσης, αλλά και άτυπης μάθησης (κι εδώ, σημαντικό μερίδιο έχει εκχωρηθεί στους ιδιώτες). Όλα αυτά, με διαδικασίες πιστοποίησης, αναγνώρισης, πιστωτικών μονάδων και κατάταξης, θα οδηγούν σε κάποιες κλίμακες του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων. Στο οποίο θα καταλήγουν, επίσης, και οι απόφοιτοι της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και που θα είναι αντίστοιχο του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων.

Οι προδιαγραφές των διαφόρων βαθμίδων του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (με οκτώ κλίμακες προσόντων) θα καθορίζουν το περιεχόμενο των σπουδών, ακόμη και σε επίπεδο μαθημάτων (!), την κατάταξη των τίτλων σπουδών και τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων. Δηλαδή, σχεδιάστηκε για να λειτουργεί σαν ένα «φίλτρο» –μηχανή του κιμά– από το οποίο θα πρέπει να περνούν, εξατομικευμένα πλέον, οι νέοι για να εισαχθούν, εξουθενωμένοι από τον ανταγωνισμό, χωρίς συλλογικά δικαιώματα, στην επισφάλεια, την ανεργία και τη μετανάστευση.

Πρόκειται για ένα επιχειρησιακό σχέδιο γενικευμένης υποβάθμισης των γνωστικών εφοδίων των νέων, προσαρμοσμένο στις συνθήκες του εργασιακού μεσαίωνα που έχει επιβληθεί από το μεγάλο κεφάλαιο.

Για την έρευνα, θεμελιώδη λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης: ενώ δεν προβλέπεται χρηματοδότηση, σε κάθε Ίδρυμα μια Ανώνυμη Εταιρεία θα αξιολογεί εμπορικά τα αποτελέσματα και θα καθορίζει τους όρους της ερευνητικής δραστηριότητας των μελών του.

Έχουμε πλέον την πλήρη επιβολή των «απαιτήσεων της αγοράς» στην εκπαίδευση και την έρευνα, την «μεταρρύθμιση» για την οποία κοπιάζουν τα τελευταία χρόνια όλες οι εκδοχές των «εκσυγχρονιστών».

... και η ολοκλήρωσή του

Κι όμως αυτά δεν τους αρκούν. Εφαρμόζοντας τα Μνημόνια επιβάλλουν συστηματικά τον οικονομικό μαρασμό και τη συνολική υποβάθμιση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης: δραματικές περικοπές των προϋπολογισμών για διδασκαλία, έρευνα, υποδομές, καταλήστευση των αποθεματικών με το PSI, εκχώρηση της περιουσίας των Ιδρυμάτων για εκποίηση στο Ταμείο Αξιοποίησης Ιδιωτικής Περιουσίας του Δημοσίου (προσφορά στους τοκογλύφους), εγκατάλειψη της φοιτητικής μέριμνας, μη διορισμός εκατοντάδων εκλεγμένων μελών ΔΕΠ (αλλά και ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ) και μη ανανέωση του αποχωρούντος προσωπικού, εργασιακή και μισθολογική εξαθλίωση διδασκόντων και προσωπικού και, πρόσφατα, απολύσεις με πρώτα θύματα εργαζόμενους στη διοίκηση.

Διαλύουν τα δημόσια πανεπιστήμια και ΤΕΙ ώστε σαν «ώριμο φρούτο» να υποκύψουν και, πάνω στα «χαλάσματά» τους, να επιβάλλουν τον «εξορθολογισμό»

τους με το σχέδιο «Αθηνά», το οποίο ο υπουργός επείγεται να εφαρμόσει. Γι' αυτό, αγνοώντας την πανεπιστημιακή κοινότητα, έχει ήδη, όπως καταγγέλλεται, αναθέσει (με υψηλή αμοιβή μάλιστα) σε ειδικό γραφείο τη μελέτη του σχεδίου και με κατάλληλες «διαρροές» προετοιμάζει το έδαφος για τον όλεθρο που θα ακολουθήσει. Πρόκειται για μεγάλης κλίμακας συγχωνεύσεις / καταργήσεις τμημάτων και ιδρυμάτων, με συνέπεια την αντίστοιχη σταδιακή μεγάλη μείωση του αριθμού των φοιτητών, τις απολύσεις διδακτικού και διοικητικού προσωπικού και τη συνολική υποβάθμιση. Δεν είναι καθόλου η ευκαιρία για να αντιμετωπιστούν τα σοβαρά προβλήματα που κληροδότησε στο δημόσιο πανεπιστήμιο η απότομη διεύρυνσή του. Είναι η εφαρμογή της μνημονιακής πρόβλεψης για συρρίκνωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης κατά 30%!

Μάλιστα, για τον μνημονιακό «εξορθολογισμό», ο υπουργός παιδείας φέρεται ότι δήλωσε σε πρόσφατη σύνοδο των υπουργών παιδείας της ΕΕ τα εξής αποκλυπτικά και κυνικά: θα θεσμοθετήσει άμεσα ομάδα task force (!) ώστε με διαδικασίες fast track (!) να αναλάβει «την αξιοποίηση των πόρων, τη διαχείριση των οικονομικών των πανεπιστημίων και την αξιοποίηση των κονδυλίων των ειδικών λογαριασμών». Δεν αρκείται στις Ανώνυμες Εταιρείες σε κάθε Ίδρυμα, θέλει να έχει τον πλήρη έλεγχο κεντρικά!

Η στάση της πανεπιστημιακής κοινότητας

Για τη νέα διοίκηση (ΣΙ) επέβαλαν στα μέλη ΔΕΠ (αποκλείοντας φοιτητές, μέλη

ΕΕΔΙΠ, ΕΤΕΠ και διοικητικό προσωπικό) να «εκλέξουν» μια ολιγομελή ομάδα, η οποία, διευρυμένη με τα εξωτερικά μέλη (παράγοντες από τις επιχειρήσεις και «δοκιμασμένους» από την εκπαίδευση), θα διοικεί το ίδρυμά τους με πλήρη αδιαφάνεια, ανεξέλεγκτη από την κοινότητα, σαν να πρόκειται για τη διοίκηση μιας πολυεθνικής εταιρείας. Δηλαδή κλήθηκαν να εκλέξουν εκείνους που στη συνέχεια θα στερήσουν από όλη την κοινότητα κάθε δικαίωμα κριτικής, εποπτείας και συλλογικού ελέγχου, αυτό που χαρακτηρίζει μέχρι σήμερα τη λειτουργία του αυτοδιοικούμενου δημόσιου πανεπιστημίου (παρά τα σοβαρά προβλήματα και τις αδυναμίες). Γι' αυτό οι αντιδράσεις της πανεπιστημιακής κοινότητας (διδάσκοντες, φοιτητές, εργαζόμενοι) ήταν από την αρχή αποφασιστικές.

Όμως, η πανεπιστημιακή κοινότητα δεν είναι σύσσωμη σε αυτόν τον αγώνα. Μέλη της διαδραματίζουν, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, σημαντικό ρόλο στη μετάλλαξη του δημόσιου πανεπιστημίου: πανεπιστημιακοί που εδραιώνουν το επιχειρηματικό πανεπιστήμιο, ομάδες πανεπιστημιακών που αντλούν ισχύ από τη διαπλοκή τους με την εκάστοτε πολιτική εξουσία ή τη διοίκηση, αλλά και δεκάδες πανεπιστημιακοί (ενεργοί ή μη) – πρωθυπουργοί, υπουργοί, τραπεζίτες, στελέχη υπουργείων και υπηρεσιών, σύμβουλοι δημόσιων και ιδιωτικών επιχειρήσεων, στελέχη ιδιωτικών νοσοκομείων και νομικών επιχειρήσεων. Αυτές οι δυνάμεις όχι μόνο δεν υπερασπίζονται το δημόσιο πανεπιστήμιο, αλλά πρωτοστατούν ή προσφέρουν στήριξη ή απλά ανέχονται τον «εκσυγχρονισμό» της κατεδάφισης.

Παρ' όλα αυτά, μπροστά στη ζοφε-

ρή πραγματικότητα που αντιμετωπίζει η δημόσια τριτοβάθμια εκπαίδευση, η πανεπιστημιακή κοινότητα, μέσα σε πολύ αντίξοες συνθήκες, με εμπροσθοφυλακή τις μαχόμενες δυνάμεις διδασκόντων, φοιτητών και εργαζομένων, που με τους ανυποχώρητους αγώνες της έχει ορθώσει αναχώματα στις διαδοχικές «μεταρρυθμιστικές» επιθέσεις, θα επιμείνει στην αντίστασή της, μέχρι να αποτραπεί η οριστική κατεδάφιση του δημόσιου πανεπιστημίου. Όπως για το σύνολο των κοινωνικών δυνάμεων που αντιστέκονται, πρόκειται για την υπεράσπιση των θεμελιωδών κατακτήσεων, για τη ζωή και την αξιοπρέπεια!

Πα Repin, Ο Λέων Τολστόι ξεκουράζεται, 1891